

Tato kapitola se zabývá hodnocením na úrovni vzdělávacího systému v hodnotícím rámci České republiky. Hodnocení systému zahrnuje monitorování a hodnocení vzdělávání jak v krajích a obcích, tak na úrovni systému. Hlavními cíli hodnocení vzdělávacího systému je poskytnutí zpětné vazby o kvalitě poskytovaného vzdělávání a zlepšovat vzdělávací procesy a výstupy.

Kontext a charakteristické rysy

Zodpovědnost za hodnocení českého vzdělávacího systému

Podle školského zákona z roku 2004 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) zodpovídá za monitorování vzdělávacího systému. MŠMT provádí hodnocení vzdělávacího systému, které je zveřejněno ve *výroční zprávě o stavu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky* (výroční zpráva MŠMT). Výroční zprávy se zaměřují na to, jak jsou naplňovány úkoly stanovené v *dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky*. Ministerstvo také sleduje kvalitu vzdělávacího systému prostřednictvím inspekcí ve školách, což je klíčový faktor v celkovém hodnocení systému. Školský zákon stanoví, že Česká školní inspekce (ČŠI) má za úkol vypracovat systém hodnocení vzdělávací soustavy. ČŠI zahrnuje analýzu vzdělávací soustavy do své výroční zprávy a do tematických zpráv. Analýza je založena na celkovém obraze získaném prostřednictvím externích analýz jednotlivých škol. Dalšími organizacemi přímo řízenými MŠMT, které se podílejí na hodnocení vzdělávací soustavy, jsou Ústav pro informace ve vzdělávání (statistiky, analýzy, výzkumy, studie), Národní ústav odborného vzdělávání (analýzy dopadu politik na odborné vzdělávání) a Výzkumný ústav pedagogický (analýzy dopadu politik na základní a všeobecné vzdělávání).

Také kraje mají za úkol hodnotit svůj vzdělávací systém ve zprávě o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy daného kraje (výroční zpráva kraje). Krajské výroční zprávy v souladu s postupy na národní úrovni se zaměřují na hodnocení naplňování cílů stanovených v dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy. Výroční zpráva kraje obsahuje analýzu současného stavu vzdělávací soustavy kraje a analýzu změn, ke kterým došlo od posledního stanovení cílů v dlouhodobém záměru.

Hlavní nástroje monitorování výkonu vzdělávacího systému

Celoplošné národní testování výsledků žáků

V České republice neexistuje národní šetření výsledků žáků, jež by poskytlo informace o výstupech vzdělávání, které by byly porovnatelné mezi školami, kraji nebo v čase a které by informovaly úřady v oblasti školství, zda byly naplněny vzdělávací cíle. Na tento nedostatek reagovalo MŠMT v roce 2010 oznámením národního standardizovaného testování pro 5. a 9. ročník základních škol ve třech předmětech, kterými jsou český jazyk, cizí jazyk a matematika. Prvotním cílem testování je poskytnout zpětnou vazbu žákům a jejich rodičům, ale také jeho výsledky využít jako podklad pro přijetí do vyšší úrovně vzdělávání. MŠMT uvedlo, že výsledků standardizovaného testování bude užito k hodnocení práce jednotlivých škol, k monitorování efektivity české vzdělávací soustavy jako celku a identifikování rozdílů mezi výkonem v jednotlivých krajích (viz kapitola 3).

Jak bylo popsáno v kapitole 3, několik soukromých společností činných v českém vzdělávacím systému nabízí základním i středním školám testy z většiny předmětů, a to